

امکان سنجی راهبرد توسعه شهر (CDS) با اولویت‌بندی استراتژی‌های توسعه به روش^۱ AHP؛ نمونه موردی: شهر اسلام‌آباد

میرسعید موسوی^۱ پریسا کیخسروی^۲

۱- کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد تبریز (Parisakeikhosravi@gmail.com)

چکیده

شهر اسلام‌آباد که اولین طرح هادی شهری را تجربه می‌کند در پیش روی خود عوامل تأثیرگذاری را برای آینده شهری دارد. احتمال ایجاد شهرک اسکان عشایری در مجاورت این شهر، وجود مرکز تحقیقات دانشگاهی و احتمال الحاق به منطقه آزاد تجاری ارس ضرورت تهیه طرح توسعه راهبردی را بیش از پیش ایجاب می‌نماید. فاصله کم شهر اسلام‌آباد با مرکز شهری بزرگ پارس‌آباد و همچنین قرارگیری بر راه ترانزیتی مرز بیله سوار ضرورت اولویت‌بندی راهبردهای توسعه شهری اسلام‌آباد را عیان سازد. مسئله اصلی این است در تدوین استراتژی‌های توسعه پایدار شهر اسلام‌آباد کدام استراتژی کالبدی، اقتصادی، زیست‌محیطی و مدیریتی دارای اهمیت و اولویت بیشتری است و با چه راهبردهای می‌توان به آن دست یافت؟ هدف این تحقیق اولویت‌بندی استراتژی‌های اصلی و فرعی توسعه شهری با استفاده از روش تحلیل سلسله مراتبی می‌باشد. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و جامعه آماری نظرات ۱۵ نفر از متخصصان برنامه‌ریزی و مدیریت شهری است. در مرحله اول استراتژی‌های اصلی با یکدیگر به صورت دودویی مقایسه و معیارهای اصلی تقویت اقتصاد شهری، معیار کالبدی، معیار زیست‌محیطی و حکمروایی اولویت‌های اول تا چهارم را به دست آوردند. توجه به مؤلفه‌های حکمروایی خوب، داشتن بیانیه چشم‌انداز شهری به همراه رسیدگی به کیفیت معابر شهری و سیاست‌های تشویقی نوسازی بافت قدیم راه‌گشای توسعه شهری خواهد بود.

واژگان کلیدی: استراتژی توسعه شهری، فرایند تحلیل سلسله مراتبی، شهر اسلام‌آباد

۱- مقدمه

تاکنون بالغ بر چهار دهه از برنامه‌ریزی شهری رسمی و تهیه طرح‌های مختلف توسعه شهری در ایران می‌گذرد. در این‌گونه طرح‌ها، مطالعات وسیعی در کلیه زمینه‌های شهری نظیر جغرافیا، جمعیت، اقتصاد، کالبد و ... صورت می‌پذیرد؛ اما رویکرد اصلی اغلب طرح‌های توسعه شهری، حل مسائل و مشکلات کالبدی شهر، با استفاده از اقدامات موضعی و بدون توجه به عوامل سبب‌ساز مسائل و مشکلات مذکور، بوده است. با مطرح‌شدن مفاهیم و اصول توسعه پایدار، لزوم تغییر نگرش به تهیه طرح‌های توسعه شهری آشکار گردید؛ چرا که رویه معمول تهیه و اجرای طرح‌های توسعه شهری پیشین با رویکرد اصلی توسعه پایدار در تعارض قرار داشت. بر همین اساس دیدگاه‌های جدیدی در تهیه طرح‌های توسعه شهری مورد توجه قرار گرفت که بتوانند با استفاده از مطالعات و تحلیل‌های کارآمد، مسیر حرکت به سوی توسعه پایدار شهری را هموارسازند. یکی از طرح‌های توسعه شهری که بر اساس رویکردهای نوین توسعه (توسعه پایدار) پیشنهاد گردید، طرح استراتژی توسعه شهری (CDS) می‌باشد که زمینه‌های تهیه آن، از سال ۱۳۸۲ در ایران مهیا گردیده است (تاجیک، ۱۳۹۰ ص ۸۰).

۱- مقاله پیش رو برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی شهری با عنوان "امکان سنجی راهبرد توسعه شهر (CDS) با اولویت‌بندی استراتژی‌های توسعه به روش فرایند تحلیل سلسله مراتبی AHP نمونه موردی: شهر اسلام‌آباد (استان اردبیل)" از دانشگاه آزاد اسلامی تبریز با راهنمایی دکتر میرسعید موسوی می‌باشد.